

účinků. Podle § 37 příd. zák. (čís. 81/20 sb. z. a n.) jest zcizení přídělového pozemku vázáno na svolení Státního pozemkového úřadu. Avšak tím, že svolení takové bylo uděleno, nestala se smlouva, takto schválená, nedotknutelnou s hlediska odpůřčího řádu. Otázky, spadající pod ustanovení § 2 a 3 odp. ř., nezkoumá Státní pozemkový úřad, schvaluje smlouvu ohledně přídělového pozemku a nemůže je zkoumati, neboť není k tomu povolán a nemá ani příčiny, by tak činil. Státnímu pozemkovému úřadu jsou pro udělení souhlasu směrnici jen otázky veřejnoprávní nikoli otázky soukromoprávního rázu, o něž jde při předpokladech §§ 2 a 3 odp. ř. Mylným jest proto názor, že odpůřčí řád maří ustanovení zákona záborového. Stěžovatelé přehlíží jednak význam ustanovení § 1 odp. ř., jež záborovým zákonem nebylo zrušeno a podle něhož lze odporovati každému právnímu jednání, které se týká dlužníkovy jmění, jednak, že úspěšným odporem stávají se odporovatelná právní jednání bezúčinnými jen proti odporujícímu věřiteli, relativně, takže odporovatelné jednání nepozbývá účinnosti v poměru mezi smluvními stranami, mezi dlužníkem a odpůrcem odporovatele, jichž jedině se týkal souhlas udělený Státním pozemkovým úřadem.

Čís. 8667.

Okruh osob oprávněných v knihovním řízení k rekursu nespadá v jedno s okruhem osob, jež mají býti vyrozuměny o vyřízení knihovních žádostí. K rekursu jest oprávněn každý, kdo se pokládá za stížena opatřením knihovního soudu. Sejde jen na tom, zda bylo opatření knihovního soudu způsobilé dotknouti se práv stěžovatelových ať majetkových ať rodinných, ať přímo ať nepřímo. Otázka, zda byl stěžovatel ve svých právech skutečně dotčen, není již otázkou oprávnění k rekursu, nýbrž otázkou jeho věcné odůvodněnosti.

Bylo-li na spoluvlastnickém podílu na nemovitosti poznamenáno, že spoluvlastník nesmí svůj podíl ani užítky jeho za svého života ani zciziti ani zatížit, leč by veškerí spoluvlastníci domu chtěli dům jako celek zciziti, — jsou do usnesení knihovního soudu, jímž byl povolen výmaz poznámky zákazu zcizení a zadlužení, oprávněni stěžovati si ostatní spoluvlastníci.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1929, R I 1018/28.)

K n i h o v n í s o u d povolil, by ve vložce čís. 780 poz. knihy byl na jedné třetině nemovitosti tam zapsané a Karolině P-ové vlastnický náležející vložení výmaz poznámky zákazu zcizení a zatížení, takže zůstane toliko poznámka, že v případě prodeje této třetiny jest kupní cenu anebo, kdyby nabyvatel převzal dluhy váznoucí na této třetině na srážku ceny tržové, zbytek ceny tržové uložiti u soudu v cenných papírech, používajících sirotčí jistoty. **R e k u r s n í s o u d** odmítl rekursy spoluvlastníků. **D ů v o d y:** Stěžovatelé odůvodňují své oprávnění k rekursu tím, že z poznámky, jejíž výmaz napadeným usnesením byl povolen, na-

byli jako spoluvlastníci právo, by bez jejich souhlasu a bez jejich prohlášení, že chtějí prodati spolu se žadatelkou Karolinou P-ovou dům jako celek, nebyla třetina zcizována. Neboť poznamenané omezení znělo výslovně, že Karolina P-ová svou třetinu domu a její užitky za svého života nesmí ani zciziti ani zatížit, leč by veškeří spoluvlastníci domu chtěli dům jako celek zciziti, že však i v takovém případě jest kupní cenu na podíl ten připadající složiti u soudu v cenných papírech, požívajících sirotčí jistoty. Ježto stěžovatelé souhlas k výmazu poznámky zákazu zcizení a zatížení nedali, navrhuji a to i z jiných věcných důvodů, by návrh Karoliny P-ové o vklad výmazu byl zamítnut, po případě, by napadené usnesení bylo zrušeno. Avšak soud rekursní má za to, že stěžovatelé k rekursu vůbec nejsou oprávněni, neboť neměli a nemají na třetině domu, Karolině P-ové vlastnický náležejícího, knihovnických práv, nemohli proto býti napadeným usnesením dotčeni ve svých právech. Jediné osobám, jež jsou dotčeny ve svých právech a jež musí býti podle § 123 knih. zák. uvědoměny o vyřízení knihovnických návrhů, přísluší právo stížnosti. Jde tu o poznámku podle § 20 knih. zák., kterou bylo omezeno vlastnictví Karoliny P-ové k jedné třetině domu jí patřící. Poznámka taková vyznačuje sice jisté osobní poměry, zejména omezení ve správě majetku, ale nelze jí nabýti práv. Proto také stěžovatelé výmazem poznámky nemohli býti dotčeni ve svých knihovnických právech. Ale ani z knihovního zápisu, ani z odevzdací listiny, na jejímž základě poznámka omezení byla zapsána, nelze vyvozovati, že manželé W-ovi poznámkou nabyli práv. Že Karolině P-ové přes zákaz zcizení a zatížení bylo podle poznámky povoleno prodati dům, kdyby se veškeří spoluvlastníci odhodlali dům prodati jako celek, jest, jakž jasně plyne z poznamenaného omezení, výhodou pro Karolinu P-ovou, ale nelze z toho dovozovati nabytí práva ve prospěch stěžovatelů. Proto také knihovní soud neměl doručiti napadené usnesení manželům W-ovým. Ale, i když se tak stalo, nenabyli stěžovatelé práva k rekursu a proto tato stížnost jako nepřipustná byla odmítnuta.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by, nehledě k odmítacímu důvodu, jehož použil, rozhodl věcně o stížnostech do usnesení knihovního soudu.

D ů v o d y:

Předeslati jest, že nejde o dovolací stížnost podle § 130 kn. zák., nýbrž o stížnost do usnesení rekursního soudu, jímž bylo stěžovatelům odepřeno oprávnění ke stížnosti do rozhodnutí knihovního soudu, takže má býti řešena jen otázka, zda tak rekursní soud učinil právem, či neprávem. Souhlasiti jest s názorem stěžovatelů, že neprávem. Knihovní zákon nemá ustanovení o tom, kdo jest k stížnosti oprávněn. Okruh osob ke stížnosti oprávněných nespadá v jedno s okruhem osob, které mají býti podle § 123 kn. zák. vyrozuměny o vyřízení knihovnických žádostí, neboť s jedné strany zákon se v § 123 kn. zák. nezmiňuje na př. o potřebě vyrozuměti osoby, v jichž prospěch se knihovní zápis děje

nebo jichž se týče výmaz poznámky, ačkoliv jejich práva mohou být dotčena knihovním zápisem, s druhé strany nemusí být ve svých právech dotčeny knihovním zápisem osoby, jichž vyrozumění zákon v § 123 kn. zák. nařizuje (srv. k tomu také Bartsch 1928, str. 539 a Bohuslav-Hartmann 1924 str. 229). Proto bylo přiznáno na př. již v rozhodnutích nejvyššího soudu dříve ve Vídni čís. 659 sb. Nowakovy, čís. 5619 sb. Gl. U. n. ř., také Zentralblatt 1917 str. 799 a Gerichtshalle 1917 str. 275 oprávnění k stížnosti i osobám, které nemusily být podle § 123 kn. zák. o knihovním zápisu vyrozuměny, a naopak nebylo v rozhodnutí čsl. nejvyššího soudu čís. 5202 sb. n. s. přiznáno oprávnění k rekursu vlastníku nemovitosti, ačkoli musil být a byl podle § 123 čís. 3 kn. zák. vyrozuměn. V rozhodnutí čís. 7265 sb. n. s. bylo sice vysloveno, že v knihovním řízení jsou k stížnosti oprávněny jen osoby, které musí být podle § 123 kn. zák. o vyřízení knihovních návrhů uvědoměny, ale i tam se odkazuje co do oprávnění k předpisu § 9 nesp. říz. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. z., o němž bude pojednáno. Protože knihovní řízení jest řízením mimosporným a nemá — jak řečeno — o této otázce zvláštních předpisů, jest i tu ve příčině legitimace — a jen ve příčině této — použití předpisu § 9 nesp. říz., ve kterémž směru jest nauka i praxe zajedno (srov. dříve již uvedené komentáře a zmíněná rozhodnutí). Podle toho jest oprávněn ke stížnosti každý, kdo se pokládá za stížen opatřením knihovního soudu. Sejde jen na tom, zda bylo opatření knihovního soudu způsobilé dotknouti se nějak práv stěžovatelových — ať majetkových ať rodinných, ať přímo ať nepřímě (Ott, Rechtsfürsorgeverfahren str. 239). To jest ovšem otázkou případu. Vždy však nutno podržeti na mysli, že se při zkoumání legitimace ke stížnosti nelze obíratí otázkou její oprávněnosti a nelze se pouštětí již předem do rozboru věci samé v tom směru, zda stěžovatel byl ve svých právech nějak dotčen, neboť to by znamenalo převrátiti věc a přiznávatí legitimaci ke stížnosti jen tomu, kdo jest i věcně v právu, což by vedlo k důsledku, že by ve věcech mimosporných nebyly připuštěny stížnosti, které by neslibovaly příznivého výsledku. V tomto případě byli stěžovatelé vyrozuměni o opatření knihovního soudu a toto jest způsobilé dotknouti se aspoň nepřímě jejich práv. Stěžovatelé jsou po jedné šestině knihovními spoluvlastníky domu, jehož jedna třetina jest knihovně připsána do vlastnictví Karolině P-ové. Při vkladu jejího práva vlastnického byla jako součást celého knihovního zápisu (srov. Věstník min. sprav. z r. 1924 str. 168 o zápisu obmezení zákazem zcizení nebo zavazení, srov. také Bartsch z r. 1902 str. 398) zapsána také poznámka zákazu zcizení a zatížení, ale s jedinou výjimkou, kdyby totiž všichni spoluvlastníci domu — tedy i stěžovatelé — chtěli zciziti dům jako celek. Netřeba se tu vůbec obíratí s právní povahou a s právními účinky takového obmezení dispositivního práva vlastníka před III. dílčí novelou (§ 364 c) obč. zák.), ani s otázkou, zda byly takové zákazy podle práva platného v době zápisu (25. června 1913) předmětem knihovních zápisů a, pakli ano, jakým způsobem měl být zápis proveden, neboť pro spornou otázku stačí, že se zápis pravoplatně stal a že trval až do 31. května 1928, kdy teprve byl na jednostrannou žádost Karoliny P-ové a jejích dětí Rudolfa P-a a Terezie

S-ové vymazán usnesením, jemuž stěžovatelé odporovali. Podle obsahu poznámky nebyla vyloučena možnost, že ostatní spoluvlastníci počítali s tím, že Karolina P-ová, jsouc vázána zůstavitelovým zákazem zcizení svého podílu, nebude se moci za svého života nebo bez svolení ostatních podílníků domáhati zrušení společenství (§ 830 obč. zák.), ani že nebude moci svůj podíl zciziti (§ 829 obč. zák.), že tedy nebudou nuceni buď společenství s ní zrušiti nebo s jinou osobou ve společenství vejíti. Že zákon uznává právní povinnost ke společenství a tím také této povinnosti odpovídající právo na společenství, jde najevo z předpisů §§ 831, 832 a 834 obč. zák. Výmazem poznámky mohlo se tedy býti dotknuto — ať již přímo, ať nepřímo — práv, která jsou jen rubem závazků Karoliny P-ové, a mohou se tudíž stěžovatelé pokládati za stíženy opatřením knihovního soudu. Zda se skutečně bylo jejich práv dotknuto a zda skutečně byli stíženi, není předmětem nynějšího rozhodnutí. Zejména není zkoumati v tomto období řízení, zda stěžovatelé poznámkou nějakých práv nabyli, zda by výmazem poznámky takových nabytých práv pozbyli, či zda by jim tato i pak zůstala vyhrazena a zda by se výmazem poznámky snad změnila aspoň procesní role, kdyby mělo dojít ke sporu o dosahu a účincích zákazu zcizení a zadlužení. Pro ten čas stačí úplně, že by se výmazem poznámky mohlo býti dotknuto práv stěžovatelů.

Čís. 8668.

Vrácení přeplatku na pojistném nelze se proti okresní nemocenské pojišťovně domáhati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1929, R I 1070/28.)

Proti žalobě zaměstnavatele na okresní nemocenskou pojišťovnu o vrácení přeplatku pojistného namítla žalovaná nepřípustnost pořadu práva. Soud první stolice námitce vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud námitku zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Správný jest názor prvního soudu, že pořad práva jest vyloučen. Podle § 1 j. n. náleží řádným soudům rozhodovati jen o poměrech, jež jest posuzovati podle zásad soukromého práva. O takový poměr tu nejde. Žalobce domáhá se na žalované okresní nemocenské pojišťovně vrácení 1.367 Kč s přísl., protože mu pojistné v této výši bylo předepsáno neprávem, tedy vrácení přeplatku na pojistném. Pojistné jest dávkou, předepsanou z důvodů veřejnoprávních, kotvíci v zákoně ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n., která jest na roveň postavena daním a dávkám veřejným (§ 173 tohoto zákona). Domáhá se tudíž žalobce v podstatě toho, by soud přezkoumal pořadem práva platební